

Дали денес можеме да ја оцениме големината и величенственоста на херојските подвизи на востаниците од славното Илинденско востание, кои не ги жалеа сопствените животи за слободата на својата татковина?

Што значи лозинката "Слобода или смрт", која беше навезена на аловото знаме на востанијата на македонскиот народ против османлиското ропство? Има ли друг таков пример во Европа и во светот?

Како Македонија се однесува кон своите паднати бранители и нивните фамилии во остварувањето на нивните законски права? Дали ќе бидат изедначени бранителите и терористите на Али Ахмети, кои во 2001 година се бореа за голема Албанија?

Пишува: Драги ИВАНОВСКИ

Поновата историја на македонскиот народ бележи бројни херојски подвизи на своите синови, кои за остварувањето на сонот за протерување на завојувачите и создавање независна и самостојна македонска држава, на олтарот на татковината ги положија најскапоцените вредности со кои располага човечкиот род - сопствените животи! Во оваа смисла, целата европска прогресивна јавност била воодушевена од херојските подвизи на нашите комити, кои го кренаа Илинденското востание и во нерамноправна битка со далеку побројниот османлиски аскер цели десет дена успеаја да ја одбранат Крушевската република, не жалејќи ги сопствените животи. Одбраната на Мечкин Камен од страна на војводата Питу Гули и неговата комитска чета, како и епопејата на "Ножот" каде во нерамноправна битка со триилјадниот ос-

ДАЛИ ДОСТОЈНО ГИ СЛАВИМЕ КОМИТИТЕ КАЈ "НОЖОТ"?

КАДЕ ЗАМИНА

манлиски аскер со херојска смрт загинаа 77 востаници од Костурско, Велешко и Прилепско, кои откако останале без муниција извршиле колективно самоубиство, остануваат најсветли примери за идните генерации, за тоа како треба да се сакаат татковината и својот народ, за чија слобода не се жали ниту животот!

На 14 јули 2007 година на ридот "Ножот" беше одржано чествување по повод 100-годишнината од оваа славна епопеја на македонскиот народ на која присуствуваа повеќе претставници од политичкиот и од јавниот живот од Прилеп, кои беа воодушевени од покажаната храброст на востаниците, од кои само на шестмина им се знаат имињата, бидејќи по наредба на османлискиот командант Енвер-бег биле закопани без да се изврши нивна идентификација. Во разговорот присутните го поставиле прашањето какви херои биле тие 77 комити, кои свесно оделе во смрт во борбата со надмоќниот непријател. Каква саможртва, големо дело и достоинство покажале овие храбри луѓе, чии фотографии ја ужаснаа тогашната европска јавност со сопствениот масакр, а истовремено ја воодушевија со чинот на херојската смрт. Посетителите на чествувањето си го поставиле и прашањето дали денес Македонија има вакви синови?

"СЛОБОДА ИЛИ СМРТ"

Општо е познато дека на аловите знамиња, кои високо ги вееле комитите на Кресненско-разловечкото, Илинденското или на востанието во Невеска и во Клисуре, со златножолти букви биле извезени зборовите "Слобода или смрт", кои на симболичен начин ја изразувале трагичната ситуација во која стенкал македонскиот народ во петвековното османлиско ропство, од која произлегувала и неминовноста да се почне вооружена борба за слобода, без оглед на можноста во неа да се загуби и животот! Не знам дали историчарите во целост ја проучиле значајноста на оваа лозинка, но ми се чини дека таков чин не бил забележан во дотогашната историја на востаничките движења во Европа и во светот. Алтернативата на востаниците била жестока - или ќе ја извојуваат слободата или, пак, ќе загинат во борбата за нејзино добивање! Иако не е познато, на пример, кој наш преродбеник или револуционер прв пат ја истакнал ваквата лозинка или лозунг, како што тогаш велеле востаниците, таа секако претставува манифестација на висок морален и достоинствен чин на патриотизам и љубов кон сопствениот народ и татковината, незабележан кај другите балкански народи кои, исто така, се наоѓале под долгот и неподносливо осман-

НА СЛАВНОТО ИЛИНДЕНСКО ВОСТАНИЕ

На 14 јули 1907 година на ридот наречен "Ножот" во Прилепско, во нерамна борба со триилјадниот османлиски аскер, со херојска смрт загинале 77 комити од Костурско, Велешко и од Прилепско, кои за да не паднат живи во рацете на непријателот со последните бомби и куршуми заедно отишле во смрт. Тие се закопани без идентификација по наредба на османлискиот командант Енвер-бег. На 100-годишнината од овој настан на "Ножот" се одржа чествување на кое присуствуваа повеќе истакнати личности од политиката, историјата и други граѓани. Едно од главните прашања на посетителите беше какви херои биле тие 77 комити! Колкава храброст и чест, достоинство и гордост имале тогаш кога одлучиле заедно да умрат! Има ли Македонија денес такви херои? Има, но за што би се бореле?

ПРОСЛАВИТЕ НА ИСТОРИСКИТЕ НАСТАНИ И ПРЕПУКУВАЊАТА НА ПОЛИТИЧАРИТЕ

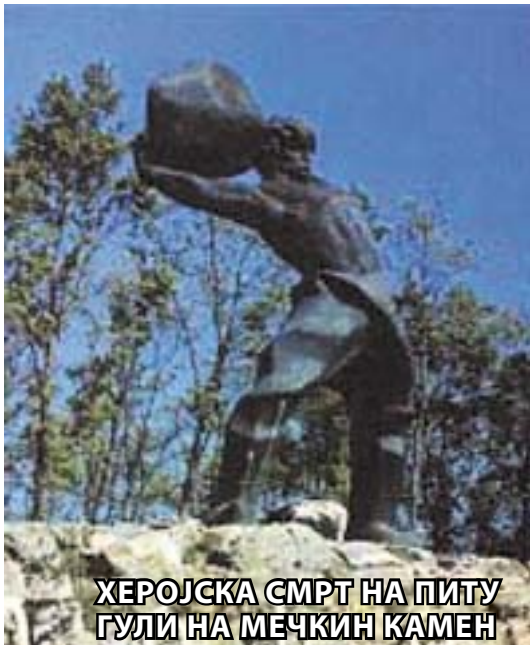
По осамостојувањето на нашава држава и по појавата на политичкиот плурализам и демократија во Република Македонија, бликна процесот на националпрометизмот кога почнаа масовните прослави на славните настани од историјата на македонскиот народ, на кои во поранешната федерација им се посветуваше мало внимание, небаре тие ќе го загрозеа "братството и единството" или ќе значеа величење на македонскиот национализам, како што тогаш тврдеа владејачките структури. Или со други зборови, на суптилен начин од младите генерации Македонци се криеја вистините за поделбата на Македонија со Букурешкиот договор од 1913 година, така што востанието кренато во Невеска и во Клисура воопшто не беше спомнувано во научните трудови на манифестациите по повод одбележува-

како Гоце Делчев, Никола Карев, Питу Гули, Ѓорѓи Сугарев, Дамјан Груев, Јане Сандански или, пак, оние од НОБ како Кузман Јосифовски, Стив Наумов, Таки Даскало, Мите Богоевски, Мирче Ацев, Коле Неделковски, Панко Брашнаров или Методија Андонов-Ченто и други, кои можат да се стават на олтарот на татковината и да ја извлечат од долготрајната криза? Несомнено има, но тие се потиснуваат на секакви можни начини од страна на актуелните политички партии, кои единствено ги интересира остварувањето на своите дневно-политички и партиски интереси, а мошне малку или воопшто не се заинтересирани за остварување на националните и на државните интереси. Доказ повеќе за ваквите констатации е и досегашниот однос на претходната и на сегашната власт кон паднатите бранители и нивните фамилии, кои сè уште се борат да ги остварат правата кои им припаѓаат по нивното учество во конфликтот во 2001 година со терористите на Али Ахмети. Постојат дури и залагања за поистоветување на бранителите на Македонија со терористите, кои се бореа за голема Албанија!

Во оваа смисла, треба да се истакне дека во периодот на остварување на идеологијата на Киро Глигоров за создавање мултикултурна, мултиконфесионална и мултинационална држава, која почна со трудовите на фамозната д-р Мирјана Малеска, сè тоа се изроди во страотна идеологија во која патриотизмот на граѓаните се истакнуваше како нехумана институција бидејќи, како што своевремено истакна на една јавна трибина поранешниот идеолог на СДСМ, д-р Атанас Вангелов, љубовта кон сопствениот народ значела и омраза кон другите, што претставува ноторна глупост! Тоа подоцна водеше и кон наметнување на нови институции, кои едно време, пред потпишувањето на охридскиот Договор водеа дури и кон бришење на македонскиот народ од преамбулата на Уставот на РМ, со цел целосна промоција на етничките "заедници" и тоа во корист на албанското малцинство, а што посредно води кон конфедерализација или федерализација на државата.

И на крај да кажеме дека вистински херои денес се граѓаните на Македонија, кои како резултат на неуспешната политика на водечките партии едвај успеваат да го одржат голиот живот и да продолжат да живеат во својата татковина и да го исполнат заветот на паднатите херои за одбрана на нејзината слобода и чест или за зачувување на достоинството на македонскиот народ како рамноправен член на цивилизираните народи. Но, секако дека останува задачата за создавање нормални услови за egzистенција и за итно сопирање на процесите на одлив на образовани млади кадри, кои својата иднина ја бараат во странство, чувствувајќи се набркани од татковината!

А ХЕРОИТЕ?!

ХЕРОЈСКА СМРТ НА ПИТУ ГУЛИ НА МЕЧКИН КАМЕН

лиско ропство и страдања. Треба да се каже дека херојскиот чин на саможртва, односно посегнување по сопствениот живот за да не се падне во рацете на окупаторот го извршиле и двајцата млади борци од народноослободителната војна Таки Даскало и Мите Богоевски, кои прегрнати ја активирале бомбата за да не паднат живи во рацете на бугарскиот окупатор.

њето на Крушевската република. Причина за вакво нешто бил фактот дека тоа се организирано во исто време со Илинденското востание, но во Егејскиот дел на Македонија. А поставувањето на прашањето за Егејска Македонија бил камен за сопнување на традиционално одржуваните "добри односи" меѓу Белград и Атина.

Мора да се истакне дека во поглед на прослави на историските настани македонските политички елити треба да ја напуштат практиката на изразени конфронтации, особено меѓу двете водечки партии, за тоа кој од нивните лидери и каде ќе одржи говор, или дали на таа манифестација ќе присуствуваат и лидери од другата партија, што во досегашниот период предизвикуваше вистинска констернација кај македонскиот народ и кај него внесуваше нови делби, токму тогаш кога тој треба да го манифестира сопственото единство и заложби за подобра иднина на државата!

ИМА ЛИ ДЕНЕС ТАКВИ ХЕРОИ ВО МАКЕДОНИЈА?

Се поставува и прашањето дали денес Македонија има херои кои ќе можат да ѝ се придружат на плејадата македонски револуционери и преродбеници како што беа солунските гемиџии или